

**СРЕДНО УЧИЛИЩЕ “ХРИСТО БОТЕВ”
ГРАД ИХТИМАН**

Утвърдил :

**Иванка Пелтекова
Директор**

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА
УЧИЛИЩЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2021 / 2022 ГОДИНА
на СУ “Христо Ботев”
гр. Ихтиман**

Програмата е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 07.09.2021 г./ Протокол № 13

**Септември 2021 година
Гр. Ихтиман**

АНАЛИЗ И МАЩАБ НА ПРОБЛЕМА ЗА РАМНОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ И НЕОБХОДИМОСТТА ОТ ПРЕВЕНЦИЯ

I. НОРМАТИВНА РАМКА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАМНОТО НАПУСКАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ.

Разработването и въвеждането на УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАМНОТО НАПУСКАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ в СУ „Христо Ботев“ град Ихтиман е на основание и в изпълнение на Закона за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/, обн., ДВ, бр. 79/13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г., ДОС за приобщаващо образование, Национална стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2014-2020), Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри, Национална програма „Без свободен час“ и Училищната стратегия за развитие на СУ „Христо Ботев“ град Ихтиман за периода 2016-2020 г.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СИТУАЦИЯТА В УЧИЛИЩЕ.

Разработването на ефективни мерки и дейности в училищната програма за превенция на ранното напускане на училище е след анализ на заместник-директорите по учебна дейност на училището върху отчетените резултати от дейността им, както и от дейността на класните ръководители и методическите обединения и резултатите от учебно-възпитателния процес, отчетени на педагогически съвети в края на учебната 2017/2018 г. Данните от този анализ определят като най-рискови групи учениците от VI, VII, IX, XI и XII клас. Става ясно и, че основните причини за допускане на извинени и неизвинени отсъствия от учениците и риска от ранното им напускане на училище са:

I. Педагогически:

1. Отклонения в отразяването и извиняването на допуснатите отсъствия от учениците.

2. Приемането на оправдателните документи за извиняване на отсъствията от класните ръководители след определения задължителен срок, описан в Правилника за дейността на училището.
3. Непостоянна комуникация и взаимодействие на класните ръководители с родителите на учениците
4. Неизградени модели за активно включване на родителите на учениците от гимназиален етап на образование в учебно-възпитателния процес в училище.
5. Слабости в методиката на обучение и преподаване

II. Психологически:

1. Трудности при усвояването на учебния материал и отдалеченост на учебното съдържание от учениците.
2. Занижен интерес на учениците към учебния процес и липса на мотивация за постигане на по-високи резултати на ДЗИ поради необвързаността на успеваемостта с продължаването във висше учебно заведение.
3. Нарушаване на учебната дисциплина и конфликтно поведение, поради което учениците се отстраняват от учебни часове.

III. Социално-икономически причини:

1. Липсата на родителски контрол и незаинтересованост към участието и резултатите от учебния процес на учениците от гимназиален етап.
2. Нарушена семейна цялост – работещи в чужбина един или и двамата родители, като учениците се отглеждат от други възрастни, които не успяват да приложат успешно възпитателни модели на поведение поради липса на авторитет или поради други причини.

3. Трудова заетост – учениците от XI и XII клас все повече се включват в пазара на труда, за да подпомогнат семейния бюджет или да подпомогнат бъдещото си образование в България или в чужбина.
4. Закъснения или отсъствия поради отдалеченост на местоживеенето от училище – не са малко учениците, които живеят в близките села и по-малки градове.

IV. Здравословни причини.

III. ЦЕЛИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ.

Направеният анализ на ситуацията в училище изведе следните основни цели на училищната програма:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на училище на идентифицираните ученици, попадащи в рискови групи.
2. Подобряване на резултатите от обучението, измерими от НВО, РВО и ДЗИ и осигуряване на подходяща образователна среда за развитието на всеки ученик.

IV. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ БРОЯ НА ОТСЪСТВИЯТА И РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

I. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ за допусканите отсъствия от училище <i>по педагогически причини:</i>	ДЕЙНОСТИ:	ОТГОВОРНИЦИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО
МЯРКА № 1: Оптимизиране на работата по намаляване броя на отсъствията на учениците	1. Класният ръководител извинява отсъствията на ученика само при представяне на извинителните бележки в определения в ПДУ срок – до три дни, след удостоверяване на валидността на документа 2. Повишаване на контрола от класните ръководители при получаване на документи за извиняване на отсъствията – по негова преценка: се консултира с медицинското лице в училище относно легитимността на медицинските бележки; чрез справка с личния лекар на ученика или с лицето, издало документа, когато отсъствията на ученика са системни и продължителни. В случай, че е представена бележка от родител за отсъствия по семейни причини – се прави справка с родителите на ученика.	Класни ръководители, Медицинско лице в училище

	3. При системни и продължителни отсъствия на ученик, класният ръководител задължително провежда разговор с родителите своевременно за изясняване на причините за отсъствията.	Класни ръководители
	4. Класният ръководител ежесечно проверява ученическите книжки, като изисква вписаните отсъствия, оценки и бележки за поведението да бъдат подписани от родител.	Класни ръководители
	5. Извършване на системен ежесечен текущ контрол за редовното и точно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.	Директор Ресорните ЗДУД
	6. При установена от оценката на индивидуалните потребности на ученика необходимост, класният ръководител разработва, план за действие с конкретни срокове относно ученик, допуснал голям брой отсъствия, с цел превенция на риска от отпадането му от училище. В плана задължително се включват дейности и за работа с родителите/настоящите на ученика.	Класни ръководители

	7. Засилен контрол относно изпращането на уведомителни писма до дирекция „Социално подпомагане“ за учениците, допуснали повече от 5 /пет/ неизвинени отсъствия в рамките на един месец. 8. При отсъствие на ученика повече от три поредни дни, през които не е установена връзка с него и с родителите му за изясняване на причините за отсъствията, класният ръководител уведомява писмено директора на училището за случая. 9. Сформирани със заповед на директора мобилна група за посещения на адреса по местоживее на ученика, застрашен от ранно напускане на училище.	Ресорните заместник-директори по УД, Директор Класни ръководители Директор
МЯРКА № 2: Изграждане на ефективна комуникация и взаимодействие с родителската общност	1. Разчулване на стеритипа за провеждане на родителските срещи в посока приобщаване на родителите чрез търсене на тяхната гледна точка, стимулиране на изразяването на предложения и активното им включване в работата по подобряване живота в паралелката и в училище. 2. Запознаване на родителите в началото на всяка учебна година и при актуализация с Правилника за дейността на училището и с всички други нормативни документи, отнасящи се до задълженията, отговорностите и санкциите за поведението	Класни ръководители Класни ръководители

	на учениците срещу подпис, с цел синхронизиране на целите и взаимодействието в учебно-възпитателния процес.	
3. Системно поддържане на контакт между класните ръководители, учителите и родителите на учениците цел обсъждане на резултатите, и затруднения в обучението, като и отсъствието на ученика. В случай на невъзможност за осъществяване на връзка с родителите, се изпращат уведомителни писма.		Класни ръководители Учители, преподаващи на ученика
4. Провеждане на тематични срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите.		Класни ръководители, Учители, Психолог, УКППМН
5. Включване на родителите в училищния живот чрез пряко и непряко участие в мероприятията и инициативи на паралелката, както и в училищни акции, тържества и събития.		Класни ръководители, Учители, Психолог, УКППМН
6. Извършване на текущ контрол върху изпълнението на задълженията на педагогическите екипи за непрекъснат контакт и информиране на родителите за развитието на ученика и присъствието му в училище		Психолог Ресорните ЗДУД

МЯРКА № 3: Преодоляване на слабостите в методиката на обучение и преподаване.	1. Планиране и реализиране на ориентирано към потребностите на всеки ученик обучение.	Учители
	2. Включване на теми в плановете на МО, които ще осигурят обмяна на добри практики и опит в прилагането на иновативното преподаване и обучение чрез представяне на електронни уроци, уроци с практическа насоченост, игрови и ролеви игри, работа по групи и др.	Председателите на МО
	3. Текущ контрол по изпълнението на заложените в плановете на МО теми за провеждане на сбирки за обмяна на опит и добри практики.	ЗДУД
	4. Анализирание на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати в края на всеки учебен срок.	МО
	5. Анализирание на резултатите, получени от оценяването на входните и изходни равнища, РВО, НВО и ДЗИ и набелязване на мерки за повишаване на успеваемостта.	Учители, Класни ръководители, МО, Ресорните ЗДУД

	6. Поддържане и повишаване квалификацията на учителите и педагогическия съветник, включването им в училищни, национални и международни проекти и програми, свързани с оптимизиране на качеството на образованието чрез съвременни модели и техники на преподаване и насочени към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище. 7. При необходимост, осигуряване на методическа подкрепа на учителите с малък или никакъв педагогически стаж чрез определяне на „наставник“. 8. Периодичен текущ контрол за наблюдения на учебните часове.	Директор, УК по квалификацията на пед. специалисти Учители Ресорните ЗДУД, Председателите на МО Директор, Ресорни ЗДУД
II. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ за допусканите отсъствия от училище <i>по психологически причини:</i>	ДЕЙНОСТИ:	ОТГОВОРНИЦИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

МЯРКА № 1: Преодоляване на трудностите у ученика при усвояването на учебния материал и сложността на учебното съдържание	1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти за ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения чрез устни и писмени вътрешни и външни изпитвания, наблюдения, индивидуални разговори и изготвяне на план за работа с ученика и други. 2. Осъществяване на контрол върху отговорността на класните ръководители за оценяване на рисковите фактори, които ги поставят в риск от отпадане от училище и изпълнението на набелязаните мерки в плана им за работа с тези ученици. 3. Навременно информирание на родителите за затрудненията, които изпитва ученика. Консултиране и планиране на общи дейности за оказване на подкрепа, като се дадат конкретни насоки на родителите за проверка на поставените задачи за домашна работа и усвояване на урока. 4. Провеждане на индивидуални консултации с ученика извън редовните учебни часове по учебните предмети, които го затрудняват, по изготвен план-график, съгласуван с ресорния ЗДУД.	Учители Класни ръководители Координатор на ЕПЛР, Ресорни ЗДУД Учители Класни ръководители Родители Учителите

МЯРКА № 2: Повишаване на интереса към училищния живот, учебния процес и липсата на мотивация и перспектива у учениците към постигане на високи резултати в обучението	5. Включване на ученика в училищни и други програми за допълнително обучение, съгласувано с родителите 6. Включване на повече роли и игрови техники от учителите за преодоляване на сложността на учебното съдържание и провокиране интереса на учениците. 7. Поощряване на ученика и родителите за постигнатите успехи и резултати от положените старания, усилия и взаимодействие при постигането на общите ни цели. 8. Системна проверка за редовните посещения ученика на консултациите с учители по учебните предмети, с педагогически съветник, както и на допълнителните занимания. 1. Осигуряване на позитивна образователна среда – условия за обучение, училищен климат, атмосфера на взаимоотношения и управление.	Учителите Учители Учители Класни ръководители ЗДУД Директор Всички педагогически специалисти, ЗДУД

	2. Включване на ученици с по-голям брой отсъствия в привлекателни за тях извънкласни дейности, занимания по интереси, спортни игри и др., които ще повлияят положително върху изграждането и утвърждаването на положителни нагласи за училището, да им помогне те да го разпознаят като добронамерена към тях общност за подкрепа, за развитието на умения, за получаване на знания и опит.	Класни ръководители Психолог
	3. Поетапно подновяване и поддържане на МТБ на училището – съвременно обзавеждане и освежаващи ремонти на класните стаи, закупуване на нови географски и исторически карти, обновяване на компютрите в специализираните кабинети и медиотеката на училището и профилактика на софтуерното и хардуерното обслужване, осигуряване на условия за провеждане на лабораторни опити и упражнения, закупуване на книги и помагала за нуждите и на учителите и на учениците и учителите, подобряване на спортната база.	Директор, Главен счетоводител, Училищно настоятелство, Родителски общности
	4. Работа по национални програми и проекти за осигуряване на качествено образование и превенция на отпадащите ученици	Класни ръководители Психолог

	5. Инициативи за подпомагане и взаимопомощ на ученици в риск от техни ученици на принципа „ученици обучават връстници“ по време на учебните часове и при подготовката на домашната работа.	Класни ръководители
	6. Използване на формите и структурите за местно ученическо самоуправление за оказване на положително въздействие върху активизирането на интереса към включването на учениците в училищни кампании, дейности с обществена полза и др.	Психолог Училищен съвет
	7. Диагностика, информиране, консултиране и посредничество на ученика за кариентото му ориентиране с оглед подпомагането му при формирането на самостоятелен и осъзнат избор на образование.	Класни ръководители Преподаватели по учебните предмети, Психолог
	8. Включване на учениците, застрашени от отпадане и с обучителни затруднения, обхванати в целодневна организация на учебния ден.	Класни ръководители

МЯРКА № 3: Редуциране на случаите на изгонване на ученик от учебен час поради нарушаване на учебната дисциплина и конфликтно поведение.	1. Прилагане на подходи от учителя за провокиране и поддържане на интереса на учениците към темата на учебния час с цел създаване на заетост активно участие в учебния час, като учителя следва да се съобрази с динамиката на паралелката – различните нива на знания и подготовка на учениците. 2. Поставяне на задачи за изпълнение както в рамките на часа, така и след приключването му, като в помощ на ученика може да се определи и съученик и/или наставник – значима и авторитетна за ученика личност. 3. Посещения от директора, заместник-директори по УД, класните ръководители и педагогическия съветник в проблемните класове с цел намаляване на отсъствията при отстраняване от учебен час.	Учители Учители Директор, ЗДУД, Психолог
МЯРКА № 4: Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученика	1. Проучване и актуализиране на информация за ученика и семейството – <i>адрес по местоживее, телефони за връзка, личен лекар, местоработата на родителите, данни за носителя на родителските права при раздяла или развод на родителите чрез справка с Решението на съдебните власти на</i>	Класни ръководители

	<i>родителя.</i> В случай на отглеждане на ученика от близки и роднини или приемен родител, да се изиска представянето на Определението/ Решението на съда за предприетата мярка за закрила или нотариално заверена декларация от родителите за временно определяне на лице, полагащо грижи за ученика/настойник/попечител в тяхно отсъствие.	
	2. Изготвяне на справки в края на всеки учебен срок/година или при промяна на статуса на ученици, чийто родители живеят и работят в чужбина, които са отглеждани от един родител / от близки или роднини / приемен родител.	Класни ръководители
	3. Вписване на информацията, подадена от справките на класните ръководители по т. 2 в Информационен блок за семейния статус на учениците.	Психолог
	4. Класните ръководители подават писмено информация на ръководителя на Екипа за подкрепа личностното развитие, след извършен анализ и оценка на индивидуалните потребности на ученици, за които е установено, че са в риск от ранно напускане на училище.	Класни ръководители, Учители

	5. Водене на <i>Регистър на учениците, застрашени от ранно напускане на училище</i> чрез вписване на подадената информация по т. 4, след извършена от учителите оценка на учениците, попадащи в тази рискова група. 6. Подобряване на възможностите за обучение на деца със СОП – назначаване на необходимите специалисти, създаване на необходимите условия за провеждане на специализираното обучение на тези ученици. 7. Определяне на екипи за ПЛР на учениците, при конкретен случай, съгласно издадената заповед на директора. 8. Контрол върху изпълнението на заложените в индивидуалния план за работа с ученика дейности.	Психолог Директор Съгласно заповедта на директора Координатор на ЕПЛР
III. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ за допусканите отсъствия от училище <i>по социално-икономически причини:</i>	ДЕЙНОСТИ:	ОТГОВОРНИЦИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО

МЯРКА № 1: Подкрепа на родителската общност за повишаване на контрола за спазване на задълженията и отговорностите на	1. Запознаване на родителите с утвърдените училищни планове и програми и образователни изисквания и възможностите за обща и допълнителна ПЛР. 2. Консултации на родителите по въпросите за възпитанието, развитието и отговорностите на учениците, с цел успешно прилагане на възпитателни модели и насърчаване на родителите за осъществяване на системен родителски контрол. 3. Включване на родителите в различни обучения и тренинги за повишаване на родителския капацитет. 4. Координация и взаимодействие с дирекция „Социално подпомагане” и отдел „Закрила на детето” при случаи на деца в риск. 5. Провеждане на инициативи от членовете на Училищното настоятелство в посока повишаване на ефективно взаимодействие с родителите на учениците в риск от ранно напускане на училището и в посока повишаване на родителския контрол и	Класни ръководители Класни ръководители Психолог Психолог Учители Психолог Директор Училищно настоятелство, Директор, Психолог

	прилагането на училищните политики за качествено образование	
МЯРКА № 2: Повишаване на сътрудничеството между родителската общност и ръководството на училището	1. Съгласуване с родителите на планираните от учителите и педагогическия съветник дейности и мерки за подкрепа и позитивно въздействие на ученика. 2. Създаване на екипи от учители и родители на ниво паралелка за организиране на дейности за осмисляне на свободното време на учениците, съобразени с интересите и потребностите на учениците. 3. Включване на родителите в организираните спортни игри и форми на организиран отход и туризъм, посещения и организиране на културни събития, училищни празници.	Класни ръководители, Учители, Психолог Класни ръководители, Учители Класни ръководители, Учители
III. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ за допусканите отсъствия от училище по социално-икономически причини:	ДЕЙНОСТИ:	ОТГОВОРНИЦИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО :

МЯРКА № 1: Ограничаване на закъснения или отсъствия поради отдалеченост на местоживеенето или липса на финансови средства.	1. Информиране и оказване на съдействие на ученика за възможностите за кандидатстване за финансова подкрепа по общински и програми и благотворителни фондации. 2. Съдействие за осигуряване на безплатни карти за пътуване. 3. Съдействие за осигуряване на безплатни комплекти учебници и учебни помагала на ученици от семейства със финансови затруднения, полусираци и кръгли сираци.	Класни ръководители, Учители Класни ръководители, УН Класни ръководители, Училищно настоятелство
IV. ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ за допусканите отсъствия от училище <i>по здравословни причини:</i>	ДЕЙНОСТИ:	ОТГОВОРНИЦИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО :
МЯРКА № 1: Подкрепа на учениците със здравословни нарушения и родителите им	1. Запознаване на родителите и учениците с формите на обучение в училище и прилаганите към тях училищни учебни планове, според ЗПУО.	Класни ръководители, Педагогически съветник

	2. Запознаване на родителите и учениците с реда и начина за избор на формите за обучение, според ЗПУО.	Класни ръководители, Психолог
	3. Адаптиране на училищната среда с нуждите на ученици с опорно-двигателни затруднения.	Директор, Училищно настоятелство
	4. Оказване на емоционална подкрепа на родителите и учениците за приемане на здравословното състояние.	Класни ръководители, Психолог

V. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА.

Изпълнението на мерките и дейностите на училищната програма се осигурява основно чрез средствата на училищния бюджет и чрез участие в общински, национални и европейски програми.

VI. АКТУАЛИЗИРАНЕ, ОТЧЕТНОСТ И МОНИТОРИНГ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.

Училищната програма е отворена към допълнения и актуализиране и следва да се спазва от всички педагогически специалисти, работещи в училището.

С цел по-висока ефективност на мерките и дейностите от настоящата програма ще се осъществява текущ мониторинг и контрол от директора на училището и заместник-директорите по учебната дейност през цялата учебна година.

В края на всяка учебна година ще се изготвя отчетен доклад за изпълнението на програмата, който ще бъде представен пред педагогическия съвет на училището.